

FOODWISE@SCHOOL

Inspiratiebundel

Broederlijk Delen
TOT IEDEREEN MEE IS

Beste leerkracht,

Ben jij geboeid door het wereldwijde voedselsysteem? En wil je dit graag tot bij jouw leerlingen brengen? Dan is deze bundel jouw ideale leidraad. Het geeft je een beeld van de verschillende richtingen die je uit kan. Deze bundel werd ontwikkeld in het kader van Foodwise, een webpagina van Broederlijk Delen waar je kennismaakt met duurzame voedselinitiatieven in Vlaanderen.

Blader zeker even door de bundel en raak geïnspireerd door de verschillende rubrieken:

- *Lesmateriaal en interessante websites*
- *Workshops*
- *Bezoek op verplaatsing*
- *Reportage en films*
- *Literatuurlijst*
- *Subsidies*

Daarnaast biedt onze basisles Foodwise@School een boeiende en gevarieerde aanzet tot het thema. Via een spel maken de leerlingen kennis met plattelandsvlucht en de druk die landbouw legt op de natuurlijke grondstoffen in Senegal. Daarna ontdekken ze a.d.h.v. een filmfragment en een quiz welke problemen er gepaard gaan met ons huidig voedselsysteem. Een stellingendebat en een zoektocht naar alternatieven ten slotte dagen de leerlingen uit om zelf na te denken over het wereldwijd voedselsysteem en mogelijkheden voor de toekomst. De les is modulair opgebouwd zodat elke methodiek ook afzonderlijk gebruikt kan worden.

We wensen je graag een boeiende les toe!

Contactpersoon: Peter Ketelers
peter.ketelers@broederlijkdelen.be
www.broederlijkdelen.be/scholen

INSPIRATIE

ACTIVITEITEN IN HET KADER VAN FOODWISE@SCHOOL

Lesmateriaal/interessante websites

Wie Broederlijk Delen

Info www.broederlijkdelen.be/nl/foodwise

Inhoud Foodwise helpt je duurzame voedselinitiatieven in Vlaanderen te ontdekken. Wat kan jij doen om onze planeet veilig te stellen voor de komende generaties? Hoe geef jij een eerlijke kans aan de 'kleine' boer overal ter wereld?

Wie Velt

Info www.velt.be/vorming-onderwijs/onderwijs/secundair-onderwijs

Inhoud Leerlingen van het secundair onderwijs ontdekken via de lessenspakketten waarom de keuze voor lokale en biologische producten een duurzame keuze is. Alles wordt gekoppeld aan leerinhouden en lesdoelstellingen. Handig om meteen te gebruiken in de klas. De workshops zorgen voor een interactieve beleving van de inhoud van deze pakketten.

Wie Oxfam Solidariteit

Info www.oxfamsol.be/nl/educatiefmateriaal

Inhoud Het lespakket 'Voedsel voor je brein' bestaat uit drie modules: leren – denken – doen. Het laat je toe om met je leerlingen de thema's te bespreken die aan bod komen in de GROEI-campagne: het voedselsysteem, landbouwmodellen, consumptie, de rol van de wereldeconomie, enz. Alle onderwerpen worden aangesneden aan de hand van gevarieerde lessen met verschillende methodieken.

Wie Vlaamse Overheid

Info www.voedselverlies.be/voedselverlies-in-vlaanderen-0

Inhoud Website van de Vlaamse Overheid met heel wat achtergrondinformatie en cijfermateriaal rond voedselverlies.

Wie WWF

Info hiddensoy.panda.org/nl/

Inhoud Interactieve infographic over de wereld van de soja: van het veld tot op je bord.

Wie EVA

Info www.evavzw.be/wat-wij-doen/voor-scholen#secundair-onderwijs

Inhoud Wil je met je school meedoen aan Donderdag Veggiedag? Of wil je een interactieve lezing of kookworkshop bij jou in de klas? Of ben je gewoon op zoek naar educatief materiaal om rond vleesvermindering te werken? Op de schoolpagina van EVA vind je heel wat informatie terug.

Wie Voedsel Anders

Info www.voedsel-anders.be

Inhoud Website met informatie over agro-ecologie. De Voedsel Anders-beweging streeft naar eerlijke en duurzame voedsel- en landbouwsystemen met een verantwoord beheer van bodems, landschap, planten, dieren en water.

Wat De SOJA-connectie

Link www.sojacconnectie.be

Inhoud Via www.sojacconnectie.be ontdek je de link tussen onze lokale voedselgewoontes en het leven van de Braziliaan. Nooit bij stilgestaan dat we via ons dagelijks stukje vlees (of vis of sojaburger) een stukje Brazilië in huis halen? De gevolgen van en de alternatieven voor de grootschalige sojateelt kan je ontdekken via vijf personages.

Workshops

Wie Studio Globo – Aan Tafel

Info www.studioglobo.be/nl/workshop/aan-tafel

Inhoud Met deze workshop over voedselzekerheid serveren we de leerlingen straffe kost. Op onze planeet zijn 1,3 miljard mensen overvoed en deze groep wordt alsnog groter. Intussen lijden wereldwijd ook bijna 1 miljard mensen honger... een schril contrast. Hoewel deze feiten zwaar op de maag liggen, blijven we niet bij de pakken neerzitten. We nodigen je klas uit om zich in te leven in de hoofdrolspelers van het voedselsysteem: boer, consument, fabrikant, overheid... Zo prikkelen we de leerlingen om antwoorden te zoeken op enkele cruciale vragen over ons wereldwijde voedselsysteem: Wat ligt er op ons bord? Waar en hoe is dat eten geproduceerd? Wie pikt er de meeste graantjes mee? Wie zit er met de gebakken peren? Wie heeft boter op het hoofd? En vooral, hoe moet dit verhaal verder?

Wie Studio Globo – Foodwise Action

Info www.studioglobo.be/nl/workshop/foodwiseaction

Inhoud Volg je voedsel van boer tot bord. Ervaar concreet wat de impact is van je voedingsgewoontes op mens en milieu. Ontdek alternatieve manieren om voedsel te produceren, verwerken en consumeren. Deze grondig uitgewerkte workshop en onze ervaren begeleiders nemen de leerlingen mee op sleeptouw in een wereld van voedsel en alternatieven. Workshop specifiek ontwikkeld voor leerlingen BSO.

Wie De Aanstokerij

Info www.aanstokerij.be

Inhoud Bij de Aanstokerij kiezen ze voluit voor spel als vormingsmethode: maatschappelijke thema's maken ze bespreekbaar via spel. Diversiteit, wereldhandel, democratie, milieu, verslaving, relaties en seksualiteit, communicatie en samenwerking ... Je vindt bij hen een wereld aan spelthema's. Je kan bij hen: spelen en spelenboeken kopen, een vorming of een begeleiding boeken, een spel op maat laten maken of publicaties over 'spel en leren' downloaden.

Wie GoodFood@School

Info www.duurzamecatering.be/nl/nieuws/goodfoodschoon-ook-bij-jou-op-school

Inhoud Ga de GoodFood Challenge aan met jouw klas: tijdens vier ontmoetingen onderzoeken de leerlingen hun eigen voedingsgewoonten en ontdekken ze voedsel voor de toekomst. Ook voedselverspilling, wereldhandel en het eigen voedingsbeleid op school staan op het menu.

Wie Kookworkshops

Info /

Inhoud Heel wat organisaties bieden leuke kookworkshops aan waar leerlingen kennismaken met ander soort voedsel. Of wat te denken van koken met restjes? Mogelijke organisaties zijn Velt, Vredeseilanden, EVA, ... Of wie weet is er wel een leerkracht die zich hier al in verdiept heeft.

Bezoek op verplaatsing

Wie Bezoek aan een bio-boerderij

Info www.dekijfelaar.be

Inhoud Bioboerderij De Kijfelaar is een plek waar volledig volgens de principes van de bio-landbouw wordt gewerkt. Dat wil zeggen dat ze geen chemische middelen gebruiken om planten en dieren te forceren. Ze hebben zowel dieren als akkergewassen en groenten. Op die manier kunnen ze op de boerderij heel wat kringlopen sluiten. En het zorgt ook voor een ruim aanbod van producten voor wie van lekker eten houdt. Alles wat geproduceerd, trachten ze via de korte keten bij de consument te brengen. Er zijn heel wat bio-boeren in Vlaanderen. Wie weet kan je er wel eentje in de buurt van je school bezoeken?

Wie Bezoek een zelfplukboerderij

Info www.rechtvanbijdeboer.be/waarom-recht-van-bij-de-boer/zelfpluk
www.bewustverbruiken.be/artikel/bio-zelfpluk-puur-en-kakelvers-op-je-bord-0

Inhoud Op een zelfplukboerderij staat de landbouwer in voor de teelt en verzorging van de gewassen maar laat de klant zelf oogsten. Meestal spant de producent een deel van zijn veld af, dat dan mag gebruikt worden voor zelfpluk. Er wordt een woordje uitleg gegeven welke vruchten mogen geplukt worden en waarop men moet letten om de planten niet te beschadigen. Je kan je mand

dan vullen met fruit of groenten. Tenslotte worden ze gewogen en betaald je (meestal een lagere prijs) per kilo of mandje.

Wie Urban Smart Farm

Info www.urbansmartfarm.be/

Inhoud De Urban Smart Farm maakt gebruik van zeecontainers om in meerdere lagen kruiden, groenten, vissen en schaaldieren op een duurzame manier te kweken in de stad.

Wie Roof Food

Info rooffood.be/nl

Inhoud ROOF FOOD is een stadslandbouwproject gekoppeld aan vegetarische catering. Hun missie is om gezonde en ecologische voeding dichterbij het brede publiek en daarbij een sterk en duurzaam verhaal te brengen. Daarnaast geven ze mensen die buiten het reguliere arbeidscircuit vallen een nieuwe kans door middel van sociale tewerkstelling. ROOF FOOD is een coöperatieve vennootschap en wil haar boontjes graag zelf doppen, onafhankelijk van structurele subsidies.

Wie Little Food

Info littlefood.org/nl/future-farm-experience/

Inhoud Little Food nodigt je uit op de Future Farm Experience. Op een interactieve manier wordt er verteld over de uitdagingen van de landbouw. Je brengt een bezoek aan de krekeltwekerij, en aan een aquaponiris installatie, baanbrekende stadslandbouw installaties in hartje Brussel. Op het einde is er een degustatie. De interactieve rondleidingen worden gegeven door specialisten (bio-ingenieurs met ervaring in animatie).

Bovenstaande lijst is zeker niet volledig. Misschien is er wel een interessant project of bedrijf dat je in jouw regio kan bezoeken.

Reportages en films

Wat Heerlijk hernieuwbare wereld – Dockland 49'47"

Link www.youtube.com/watch?v=WELna3kh4tQ

Inhoud Bioloog Dirk Draulans buigt zich over de duurzaamheid van onze voedselproductie en -consumptie. Het thema voedsel wordt vanuit verschillende standpunten belicht en schetst een genuanceerd beeld over enkele (vernieuwende) initiatieven in de voedingssector.

Wat Voedselverspilling – Koppen 25'32"

Link www.youtube.com/watch?v=v5QgrOB9HXc

Inhoud Deze reportage toont hoe voedsel wordt verspild in de hele voedselketen. Ook de voedselverspilling van leerlingen op school wordt als voorbeeld gegeven.

Wat Vleesvrees 8'10"

Link www.youtube.com/watch?v=PTfrIWeuxF4

Inhoud Animatiefilmpje over gevolgen van en alternatieven voor intensieve vleesproductie.

Wat Duurzaam eten: Waarom en wat betekent het? 3'00"

Link www.youtube.com/watch?v=WGvgV8CeB4I

Inhoud Dit animatiefilmpje legt een ingewikkeld verhaal uit in een eenvoudige taal en beeld.

Wat Levy: De slag om voedsel – npo 25'55" en 25'05"

Link https://www.npo.nl/levy/08-06-2011/AVRO_1441293

https://www.npo.nl/levy/15-06-2011/AVRO_1441295

Inhoud Journalist Levy schetst twee tegenstrijdige visies over de toekomst van landbouw (agro-industrie & biotech vs. agro-ecologie). Daarna trekt Levy naar Oeganda, waar hij botst op de rol van agromultinationals zoals Monsanto. Rode draad in dit verhaal zijn genetisch gemanipuleerde organismen (GGO's).

Wat How to feed the world? 9'03"
Link www.youtube.com/watch?v=QloMOOG-bbE
Inhoud Deze sterke animatiefilm start bij de vraag waarom honger vooral boeren treft. Je ontdekt de knelpunten van de huidige geglobaliseerde voedselmarkt en je rol als consument wordt in vraag gesteld. Met een blik op een ander, duurzaam model voor de toekomst.

Wat Demain
Link www.demain-lefilm.com/en/film
Inhoud Wanneer de balans wordt opgemaakt over hoe onze wereld ervoor staat, krijgen we meestal te maken met onheilspellende voorspellingen en rampenscenario's. Dreigementen die ons moeten aanzetten tot verandering. Maar wat als we niet de problemen tonen, maar net de oplossingen? Verspreid over tien landen en drie continenten ontmoeten de filmmakers mensen die geloven dat het anders kan én de daad bij het woord voegen. Ze beperken zich niet tot de ecologische problematiek, maar bekijken ook hoe gedreven mensen niet alleen landbouw en energie, maar ook economie, democratie en opvoeding heruitvinden.

Wat Land Grabbing
Link www.land-grabbing.com
Inhoud Wereldwijd is de traditionele landbouwgrond een steeds gegeerder goed. De vraag naar grond is sterk gestegen nu investeerders plaats zoeken om op grote schaal land te verbouwen voor eten, biobrandstof of winst. De grote spelers in de mondiale agro-industrie hebben hun eigen regels, met grote gevolgen voor families die van hun land gestuurd worden. Land Grabbing laat zien hoe kolonialisme vandaag de dag nog steeds bestaat en functioneert.

Wat Les Liberterres
Link www.lesliberterres.com/NL
Inhoud De Liberterres schetst een portret van vier boeren in de 21e eeuw, gepassioneerde en visionaire rebellen, die verzaken aan de conventionele landbouwmethodes en kiezen voor een andere weg, een andere manier om het land te cultiveren.

Wat Meat the truth
Link www.meatthetruth.com
Inhoud Meat the Truth is een spraakmakende documentaire die gaat over één van de grootste oorzaken van de opwarming van de aarde, namelijk de veehouderij. Meat the Truth brengt dit onder de aandacht door te laten zien dat wereldwijd de veehouderij meer broeikasgassen uitstoot dan alle auto's, vrachtwagens, treinen, boten en vliegtuigen samen.

Literatuurlijst

Wie Peter Tom Jones – Terra Reversa
Info www.epo.be/nl/ecologie/2595-Terra-Reversa-9789462670822.html
Inhoud Maakt u zich zorgen over de toestand van de aarde, de klimaatverandering, de kloof tussen arm en rijk? Peter Tom Jones en Vicky De Meyere laten ons zien dat we als mensheid hopeloos vastlopen, maar ook hoe we het roer kunnen omgooien. Niet de problemen staan centraal in Terra Reversa, maar de oplossingen. De auteurs bespreken nieuwe veranderingsmodellen zoals transitie management en het 4E-model, en integreren die in een nieuwe visie op de omschakeling naar een ander samenlevingsmodel: een sociaal-rechtvaardig, ecologisch duurzaam en economisch stabiel model.

Wie Tine Hens – Het Klein Verzet
Info www.epo.be/uitgeverij/boekinfo_boek.php?isbn=9789462670044
Inhoud Hoe zou de wereld na het kapitalisme eruit zien? Wat betekent het om plots groei als maatstaf der dingen los te laten? En hoe zou een andere mogelijke maatstaf kunnen ogen? Wat als we met z'n allen beslissen dat niet de economie ons bepaalt maar dat wij de economie zijn? Dat zijn de vragen waarmee journaliste Tine Hens op reis vertrekt door Europa. Ze maakt een tocht langs vergeten utopieën, langs boeren die elektriciteit verkopen, langs ingenieurs die boeren werden, langs kiwi's van eigen kweek, langs mensen die hebben en kopen inwisselden voor ruilen, delen en geven. Het is een verhaal van mensen die van Denemarken tot Griekenland en van Groot-Brittannië tot Portugal heel hard trappen om niet zo snel vooruit te gaan. Maar die op hun manier wel hun straat, wijk, dorp of stad een andere richting op duwen.

- Wie** MO* – Dossier Voedselverspilling
- Info** www.mo.be/dossiers/voedselverspilling
- Inhoud** We verspillen wereldwijd een derde van het voedsel dat we produceren. Omdat het fruit ‘misvormd’ is, de boontjes niet de juiste lengte hebben, of gewoon omdat we meer kopen dan we kunnen consumeren. Ondertussen lijden wereldwijd 805 miljoen mensen honger. In de verschillende stappen van de voedselketen, vanaf het veld tot op ons bord, bestaan initiatieven tegen voedselverspilling. Hoe ondersteunen we deze initiatieven? Komt het geredde voedsel terecht bij mensen die het nodig hebben? En wat doen hoofdrolspelers zoals supermarkten, boeren, ondernemers en lokale besturen?

Subsidies

- Wie** EcoSchool Antwerpen
- Info** www.antwerpen.be/nl/overzicht/ecoscholen/ondersteuning
- Inhoud** Een EcoSchool is een school die inzet op één of twee duurzame thema's: natuur, afval en duurzame materialen, energie, mobiliteit, duurzame voeding, of water. De stad ondersteunt de EcoSchool met advies, workshops, gratis materialen en subsidies.
- Wie** Kleur Bekennen
- Info** www.kleurbekennen.be/wat-is-keur-bekennen/begeleiding
- Inhoud** Veel leerkrachten hebben ‘goesting’ om met wereldburgerschapseducatie aan de slag te gaan. Helaas ontbreken vaak tijd of middelen om er voluit voor te gaan. Daarom lanceert Kleur Bekennen elk voorjaar een projectoproep. Scholen die een project indienen, maken kans op gratis begeleiding. Daarbij hoort ook een financiële bijdrage om het project te helpen realiseren. Je kan een project indienen over de educatieve aanpak van een schoolteam. Maar ook over de ontwikkeling van een schoolvisie en –beleid met wereldburgerschapseducatie als leidend principe. Ook zonder meedoen aan je projectoproep kan je school advies & ondersteuning ontvangen, echter zonder het financiële aspect.

Broederlijk Delen
TOT IEDEREEN MEE IS